

Oefenen met **niet** en **geen**

Hoe doe je dat? Grammaticakaart

Oefenen met **niet** en **geen** – hoe doe je dat?

De ontkenning in het Nederlands is best lastig. Wanneer gebruik je *niet* en wanneer gebruik je *geen*? En op welke plek in de zin komt *niet*? Wil je oefenen met de ontkenning? Gebruik dan voorbeeldzinnen met woorden die de deelnemers al goed kennen.

De regel

Geen gebruik je bij zelfstandig naamwoorden met het onbepaalde lidwoord *een* of bij zelfstandig naamwoorden zonder lidwoord. Bijvoorbeeld:

- Heeft hij een auto? Nee, hij heeft **geen** auto.
- Heeft zij kinderen? Nee, zij heeft **geen** kinderen.

Niet gebruik je in andere gevallen. In de meeste gevallen staat *niet* vlak voor het woord dat het ontkent. Kijk maar naar de volgende zinnen:

- Wil je buiten zitten? Nee, ik wil **niet** *buiten* zitten.
- Heb je veel gedaan op vakantie? Nee, ik heb **niet** *veel* gedaan.
- Heb je goed geslapen? Nee, ik heb **niet** *goed* geslapen.

Hoort *niet* bij het werkwoord? Dan komt *niet* aan het einde van een zin. Bij meerdere werkwoorden komt *niet* voor het laatste werkwoord.

- Weet je het antwoord? Nee, ik *weet* het antwoord **niet**.
- Werk jij vandaag? Nee, ik *werk* vandaag **niet**.
- Mag je hier roken? Nee, je *mag* hier **niet** *roken*.

Oefenen met GEEN

Oefen eerst met *geen*. Stel vragen waar deelnemers met *geen* op kunnen antwoorden. Als het antwoord negatief is, verandert *een* in *geen*. Geef een aantal duidelijke voorbeelden en laat deelnemers het antwoord vaak herhalen.

Heb jij een boot?	Nee, ik heb geen boot.
Wil jij een kopje koffie?	Nee, ik wil geen kopje koffie.
Heb jij kinderen?	Nee, ik heb geen kinderen
Eet je vlees?	Nee, ik eet geen vlees.

Je kunt de woordenschat goed herhalen met een simpele oefening. Laat een plaatje of een voorwerp zien en vraag: Is dit een....? De deelnemers antwoorden ontkennend en oefenen met *geen*. Nee, dat is geen

Oefenen met NIET

Oefen daarna met 'niet'. Stel eerst vragen met een werkwoord. Deelnemers antwoorden in een hele zin: Loop jij? Nee, ik loop niet. Werk jij? Nee, ik werk niet.

Loop jij?	Nee, ik loop niet.
Werk jij vandaag?	Nee, ik werk vandaag niet.
Drink jij de koffie?	Nee, ik drink de koffie niet.
Zie jij de auto?	Nee, ik zie de auto niet.

Ook hierbij kun je weer gebruik maken van voorwerpen in de buurt. Laat een voorwerp zien en vraag: Zie je de pen? Houd de pen dan achter je rug. De deelnemers antwoorden ontkennend en oefenen met *niet*. Nee, ik zie de pen niet.

Daarna kun je oefenen met zinnen waarbij *niet* op een andere plek in de zin staat.

Vind jij lekker?	Nee, ik vind niet lekker.
Heb je veel kinderen?	Nee, ik heb niet veel kinderen.
Heb je goed geslapen?	Nee, ik heb niet goed geslapen.
Wil je buiten zitten?	Nee, ik wil niet buiten zitten.

Je kunt deze grammatica bij elk thema kort herhalen. Praten jullie over eten? Doe dan een rondje met: Vind je lekker? Nee, ik vind ... niet lekker. Praten jullie over familie? Vraag dan: Heb jij een zus? Nee, ik heb geen zus. Praten jullie over een afspraak maken bij de dokter? Doe een rondje met: Kan jij op maandag? Nee, ik kan niet op maandag.

Materiaal

- Om te oefenen met de ontkenning, kun je onderstaande oefenbladen gebruiken. Eén deelnemer leest de vraag, een ander geeft ontkennend antwoord. Gaat dit goed? Dan kunnen ze zelf ook een vragenlijstje maken voor elkaar en daarmee oefenen.
- Je kunt deelnemers ook zelf zinnen laten maken met bijvoorbeeld de woorden van de vorige les. Laat ze 5 korte zinnen opschrijven. De deelnemers geven hun blaadje door en schrijven dezelfde zinnen over, maar maken de zinnen negatief.

Oefenblad **geen** en **niet**

Oefenen met **geen**

Heb jij een boot? Nee, ik heb geen boot.

1. Heb je een auto?
2. Heb je een fiets?
3. Koop je een televisie?
4. Koop je een huis?
5. Koop je boeken?
6. Lees je kranten?
7. Maak jij huiswerk?
8. Heb je rode schoenen?
9. Drink je koffie?
10. Heb je tijd?
11. Eet je appels?
12. Spreek je Engels?
13. Heb je werk?
14. Spreek je Spaans?
15. Drink je water?
16. Heb jij een mooie jas?
17. Lees je een krant?
18. Drink je thee?
19. Lees je een boek?
20. Wil je een ijsje?

Oefenen met **niet**

Zie je de auto? Nee, ik zie de auto niet.

1. Kom je morgen?
2. Koop je het huis?
3. Lees je het boek?
4. Koop je de boeken?
5. Lees je de krant?
6. Maak jij het huiswerk?
7. Werk je vandaag?
8. Zie je de auto?
9. Koop je de schoenen?
10. Zie je Henk?

Is de auto rood? Nee, de auto is niet rood.

1. Ga je naar de markt?
2. Woon je in Duitsland?
3. Is de koffie lekker?
4. Is het huis groot?
5. Ben je op het station?
6. Is het boek interessant?
7. Ben je moe?
8. Zijn de schoenen nieuw?
9. Woon je in Amsterdam?
10. Werk je op kantoor?
11. Wacht je voor de Hema?
12. Werk je naast het park?
13. Werk je hard?
14. Is je werk leuk?
15. Werk je vandaag?
16. Kom je te laat?

Oefenen met geen en niet

1. Heb je een auto?
2. Kom je morgen?
3. Heb je een fiets?
4. Koop je een televisie?
5. Is je auto blauw?
6. Koop je een huis?
7. Zijn de schoenen nieuw?
8. Ga je naar de markt?
9. Woon je in Duitsland?
10. Heb je een computer?
11. Koop je boeken?
12. Verhuis je volgende maand?
13. Lees je kranten?
14. Maak jij het huiswerk?
15. Heb je schoenen?
16. Drink je koffie?
17. Heb je tijd?
18. Is de parkeerplaats vol?
19. Eet je appels?
20. Studeer je vanavond?
21. Is de koffie lekker?
22. Spreek je Engels?
23. Is je huis groot?
24. Ben je op het station?
25. Koop je de fiets?